

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi

İlahiyat Fakültesi

Ders İzlenesi

Ders Kodu : 181116056 / 181136039
Ders Adı : Kur'an'da Hz. Peygamber
Öğretim Elemanı : Doç. Dr. Fatih TOK
E-Posta : ftok@ogu.edu.tr
Görüşme Gün ve Saatleri : Çarşamba 15:00-16:00
Ofis : İlahiyat Fakültesi 1. Kat 121 nolu oda

Ders Hakkında
Dönem : 2025-2026 Bahar
Gün ve Saat : Salı 13:00-14:30 ve 15:00-16:30
Kredi/AKTS : 2/3
Eğitim Dili : Türkçe
Öğretim Türü : Yüz yüze
Derslik : Amfi 1 ve Derslik 4
Ders Türü : Seçmeli

Önkoşul Dersleri

-

Dersin Amacı

Hz. Peygamber'in siyerini Kur'an-ı Kerim ayetleri ışığında okumak ve anlamak temel amaçtır. Kur'an'ın, Hz. Peygamber'in hayatında yaşadığı hadiseleri nasıl değerlendirdiğini, olayların hangi yönlerine dikkat çektiğini ve olayların günümüze bakan yönlerini anlamaya çalışmak.

Dersin Öğrenim Çıktıları

Dersin Öğrenim Çıktıları		Yeterlilik Türü (Bilgi/Beceri/Yetkinlik)	Ölçme Yöntemleri
1	Hz. Peygamber'i Kur'an ayetleri çerçevesinde tanıır	Bilgi	Sınav
2	Hz. Peygamber'in mesajlarını ve tebliğ metotlarını öğrenir	Bilgi	Sınav
3	Davet yolunda karşılaşılabilecek zorluklar karşısında Hz. Peygamber'in tavrını örnek alır	Yetkinlik	Sözlü
4	Hz. Peygamber'in gazvelerinden çıkarılacak dersleri öğrenir	Yetkinlik	Sözlü
5	Hz. Peygamberin eşleri ve ailesini tanıır	Bilgi	Sözlü
6	Hz. Peygamber'in yaşadığı sıkıntılı anlarda Kur'an'ın ona nasıl bir rehberlik ettiğini anlar	Bilgi	Sınav
7	Hz. Peygamber'in bazı ictihadlarında gündeme gelen itabların sebeplerini keşfeder	Beceri	Sözlü
8	Allah'ın peygamberine nasıl yardım ettiğini öğrenir	Bilgi	Sınav
9	Hayatta karşılaştığı zor durumlarda Hz. Peygamber'in örnekliğine göre hareket eder	Yetkinlik	Sözlü
10	Ayetlerin kendisine yönelik mesajlarını algılar	Beceri	Sınav

Ders Kaynakları

Temel Ders Kitabı: İzzet Derveze, *Kur'an'a Göre Hz. Muhammed'in Hayatı*, 6. Baskı, İstanbul: Yarın, 2015.

Adem Apak, *Siyer-i Nebi*, 2. Baskı, İstanbul: Ensar, 2018.

Mevdudi, Tarih Boyunca Tevhid Mücadelesi ve Hz. Peygamber'in Hayatı, İstanbul: Pınar, 2016.

Yardımcı Kaynaklar: Elmalılı Hamdi Yazır, *Hak Dini Kuran Dili I-X*, 3. Baskı, Eser Neşriyat ve Dağıtım, İstanbul 1979.

Ramazan el-Bûtî, *Fıkhu's Sîre*, İstanbul: Dönem Yayıncılık, 2024.

Fatih Tok, *Vahiy Bağlamında Hz. Peygamber'in Nübüvvet Süreci*, İstanbul: Hiperyayın, 2020.

Ders Politikaları

- **Ders Süresi ve İşleyişi:** Ders toplamda bir buçuk saat sürecektir ve tek blok halinde işlenecek şekilde planlanmıştır.
- **Dijital Araçların Kullanımı:** Ders sırasında cep telefonu, tablet, dizüstü bilgisayar, ses kaydedici, kamera, vb. kişisel elektronik/dijital cihazlarla dersin herhangi bir bölümü izinsiz kaydedilemez.
- **Devam Durumu:** Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Ön Lisans ve Lisans Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliği 16. Madde gereği "Öğrenci, teorik ders çalışmalarının %70'ine, laboratuvar ve uygulama çalışmalarının %80'ine devam etmek zorundadır. Öğrencilerin derslere devamları, dersi veren öğretim elemanı tarafından izlenir. İlgili yönetim kurulu ile görevlendirilen öğrenciler, izinli sayılır. Sağlık raporu, derslere devam yükümlülüğünü kaldırmaz." Dersi DZ notu dışında tekrar etmek zorunda olan öğrencilerin devam zorunluluğu bulunmamaktadır.
- **Engelli Öğrenci Desteği:** Sizin için engel oluşturabilecek durumlarla (görme, işitme vb.) ilgili olarak doğrudan dersin hocası ile iletişime geçiniz. Ayrıca engelli öğrencilerimizin karşılaşacağı zorlukları en aza indirmek ve engelleri ortadan kaldırmak amacıyla üniversitemizin bir Engelli Öğrenci Birimi bulunmaktadır. Durumunuzla ilgili olarak bu birimle iletişim kurmalısınız.
- **Sözlü ve Yazılı İletişim Etiği:** Ders esnasında öğrenciler saygı göstererek ve nefret söylemi kullanmadan yorumlar yapabilir. Yazılı iletişimde de bu kurallara uymanız, kopya çekme ve intihal konusunda son derece hassas olmanız gerekmektedir. Sunumlarınızda veya yazılı ödevlerinizde herhangi bir kaynağı kullanırken yazarları ve web materyallerini referans göstermeyi unutmayın.
- **Grup Çalışmaları ve Ekip Çalışması Etiği:** Grup çalışmaları sırasında tüm öğrencilerin eşit katılım göstermesi ve iş birliği içinde çalışması beklenmektedir. Grup içinde herhangi bir anlaşmazlık yaşanması durumunda, bu anlaşmazlık öncelikle grup üyeleri arasında çözülmeye çalışılmalıdır. Eğer sorun çözülemezse, durum derhal öğretim elemanına bildirilmelidir.
- **Ödev Teslimi:** Özellikle vize sonrası ek puan talebinde bulunan öğrenciler için ekstra ödev seçenekleri sunulursa, ödevler, öğretim elemanı tarafından belirlenecek bir konu çerçevesinde hazırlanmalıdır.

Haftalık Ders İçeriği

Hafta	Konu Başlığı	İlgili Kaynaklar	Ödev/Görev/Okuma
16-20 Şubat	<u>Ders Hakkında Genel Bilgilendirme ve Giriş</u> Kur'an'da Hz. Peygamber'in hayatına nasıl bir anlatım olduğuna değinilecek. Siyer Tefsir ilişkisi hakkında bilgi verilecek.	İzzet Derveze, <i>Kur'an'a Göre Hz. Muhammed'in Hayatı</i> , s. 1/9-20.	Kılıçdere, M. Abdulhamit. "Siyer-Kur'an İlişkisi -Mekke Dönemi-". <i>Yakın Doğu Üniversitesi İslam Tetkikleri Merkezi Dergisi</i> 7/1 (Haziran 2021), 245-258.
23-27 Şubat	<u>Kur'an'da Hz. Peygamber'in Risalet Öncesi Hayatı</u> Yetimliği, ruhsal ve dini hayatı, yoksulluğu	İzzet Derveze, <i>Kur'an'a Göre Hz. Muhammed'in Hayatı</i> , s. 1/521-558. Fatih Tok, <i>Vahiy Bağlamında Hz. Peygamber'in Nübüvvet Süreci</i> , s. 25-48.	Tok, Fatih. "Kur'ân-ı Kerim'de Hz. Muhammed'in Risalet Öncesi Hayatı". <i>Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi</i> 4/7 (Aralık 2017), 133-142.
02-06 Mart	<u>Kur'an'da Hz. Peygamber'in Risalet Öncesi Hayatı</u> Hz. Peygamber'in ümmiliği ve ahlakı	Fatih Tok, <i>Vahiy Bağlamında Hz. Peygamber'in Nübüvvet Süreci</i> , s. 49-55.	Tok, Fatih. "Kur'ân-ı Kerim'de Hz. Muhammed'in Risalet Öncesi Hayatı" s. 142-149.
09-13 Mart	<u>Hız. Peygamber'in Cebrail'le İlk Karşılaşması ve İlk Vahiy</u> Yeni bir hayat felsefesi: Yaratana Rabbinin adıyla oku!	İzzet Derveze, <i>Kur'an'a Göre Hz. Muhammed'in Hayatı</i> , s. 1/630-652. Fatih Tok, <i>Vahiy Bağlamında Hz. Peygamber'in Nübüvvet Süreci</i> , s. 76-95.	Alak 96/1-5. Elmalılı'nın <i>Hak Dini Kur'an Dili</i> tefsirinden Alak suresinin ilk beş ayetini okumak.
16-20 Mart	<u>Mekkelilerin Davete Karşı Koymaları</u> Alay, hakaret, iftira, işkence ve öldürme	İzzet Derveze, <i>Kur'an'a Göre Hz. Muhammed'in Hayatı</i> , s. 2/21-111.	Adem Apak, <i>Siyer-i Nebi</i> , s. 111-134. Derse hazırlık için okunabilir.
23-27 Mart	<u>Hız. Peygamber'in Hicreti</u> Hicrete sebep olan hadiseler, boykot, dini yaşamak ve tebliğ etmek için yeni yer arayışı	İzzet Derveze, <i>Kur'an'a Göre Hz. Muhammed'in Hayatı</i> , s. 2/131-191. Ahmet Önkol, "Hicret", (İstanbul: TDV, 1998), 17/458-462.	Nisa 4/100; İbrahim 14/13-14; Nahl 16/41, 110; Zümer 9/10; Enfal 8/72, 74; Tevbe 9/40, 100; Al-i İmran 3/195; Teğabun 64/14. Ayetlerin tefsirlerine bakınız.
30 Mart - 03 Nisan	<u>Kıblenin Tahvili</u> Kıblenin tahvilinin yankıları, Yahudiler ile münafıkların söylemleri	Adem Apak, <i>Siyer-i Nebi</i> , s. 191-193. Ahmet Özel, "Kıble", (İstanbul: TDV, 2022), 25/365-368.	Bakara 2/142-150. Derse hazırlık için Elmalılı'nın tefsirinden verilen ayetlerle ilgili bölüm okunmalı.
06-10 Nisan	Arasınay Haftası		
13-17 Nisan	<u>Bedir ve Ganimetler</u> Bedir zaferi öncesinde, savaş esnasında ve sonrasında yaşanan olayları Kur'an'ın değerlendirmesi	Adem Apak, <i>Siyer-i Nebi</i> , s. 212-230. Mustafa Fayda, "Bedir", (İstanbul: TDV, 1992), 5/325-327.	Enfâl, 8/1, 5-9, 41-51-71; Âl-i İmran 3/123-128. Derse hazırlık için verilen ayetlerin tefsirine bakılmalı.
20-24 Nisan	<u>Uhud Gazvesi</u> Uhud gazvesinde yaşanan sıkıntılar, Münafıkların tavrı, sonrasında Rasûlullah'ın ashabına yaklaşımı, Kur'an'ın yaşanan hadiseleri değerlendirmesi.	Adem Apak, <i>Siyer-i Nebi</i> , s. 231-243. Muhammed Hamîdullah, Casim Avcı, "Uhud", (İstanbul: TDV, 2012), 42/54-57.	Âl-i İmran 3/121-122, 139-179. Derse hazırlık için verilen ayetlerin tefsirine bakılmalı.

27 Nisan-01 Mayıs	<u>Hendek Gazvesi ve Yahudilerle Mücadele</u> Hendek gazvesinde yaşanan sıkıntılar, Yahudilerin ihaneti, münafıkların fitneleri.	İzzet Derveze, <i>Kur'an'a Göre Hz. Muhammed'in Hayatı</i> , s. 2/333-420. Adem Apak, <i>Siyer-i Nebi</i> , s. 244-254; 315-340. TDV İslam Ansiklopedi "Kurayza", "Nadîr" ve "Kaynukâ" maddeleri.	Ahzab Suresi, 33/9-25; 26-27. Haşr 59/1-17. Derse hazırlık için verilen ayetlerin tefsirine bakılmalı.
04-08 Mayıs	<u>Hudeybiye Musalahası Mekke'nin Fethi, Huneyn Gazvesi</u> Hz. Peygamber'in umre rüyası, Hudeybiye'de Rıdvan biati, Fethe açılan kapı, çokluk duygusunun Huneyn'de yaşattığı tehlike	Adem Apak, <i>Siyer-i Nebi</i> , s. 255-269; 296-302. TDV İslam Ansiklopedisi "Hudeybiye Antlaşması", "Bey'atürrıdvân" ve "Huneyn Gazvesi" maddeleri.	Fetih 48/1-29; Tevbe 9/25-27. Derse hazırlık için verilen ayetlerin tefsirine bakılmalı.
11-15 Mayıs	<u>Hz. Peygamber'in Hanımları ve İfk Hadisesi</u> Hz. Zeynep'le evliliği, Hanımlarını boşanma konusunda tercih hakkı vermesi, Hz. Aişe'ye atılan iftira	Adem Apak, <i>Siyer-i Nebi</i> , s. 441-471. Mustafa Fayda, "İfk Hadisesi", (İstanbul: TDV, 2000), 21/507-509.	Nur 24/11-26; Ahzâb 33/4-5; 28-34; 36-40; Tahrim 66/1-5. Derse hazırlık için verilen ayetlerin tefsirine bakılmalı.
18-22 Mayıs	<u>Medine'de Münafıklar</u> Münafıkların hem gazveler esnasında hem de Medine'deki tutum ve davranışları incelenecek	İzzet Derveze, <i>Kur'an'a Göre Hz. Muhammed'in Hayatı</i> , s. 2/287-332. Hülya Alper, H. Ahmet Sezikli, "Münafık" (İstanbul: TDV, 2020), 31/564-567.	Bakara 2/6-20; Nisâ 4/60-146; Münâfikûn 63/1-11. Tevbe 9/42-127. Ahzab 33/12-24. Derse hazırlık için verilen ayetlerin tefsirine bakılmalı.
01-05 Haziran	<u>Tebük Seferi</u> Tebük seferine hazırlık sürecinde yaşananlar, Seferden geri kalanlar, münafıkların tuzakları, mescid-i dırar.	Adem Apak, <i>Siyer-i Nebi</i> , s. 343-349. İsmail Yiğit, "Tebük Gazvesi", (İstanbul: TDV, 2011), 40/228-230.	Tevbe 9/1-16; 25; 38-53; 61-70; 73-87; 101-110; 117-118. Derse hazırlık için verilen ayetlerin tefsirine bakılmalı.
20-30 Mayıs	Final Haftası		

Ders Değerlendirme

Değerlendirme Türü	Açıklama	%
Ara Sınav	Ara sınav ilk yedi haftada işlenen konuları kapsayacaktır. Ara sınav 25 sorudan oluşan test şeklinde olacaktır.	25
Sözlü	Ara sınav ile final haftası arasında yapılacak sözlü sınavda o zamana kadar işlenen ayetler ve konular hakkında öğrencilerin kendi yorum ve çıkarımları değerlendirilecektir.	15
Final	Final sınavı ara sınavdan final haftasına kadar işlenen konulardan yapılacaktır. Sınav 25 sorudan oluşan test olacaktır.	60
Bütünleme	Bütünleme, final sınavının telafisi mahiyetinde olacak fakat klasik tarzda bir sınav yapılacaktır. Sınav dört ya da beş sorudan oluşabilir.	
Toplam		100
Harf Notu	AA: 85 / BA: 75 / BB: 70 / CB: 65 / CC: 60 / DC: 55 / DD: 50	

AKTS - İş Yüğü Tablosu

Etkinlikler	Sayısı	Süresi (Saat)	Toplam İş Yüğü (Saat)
Ders Süresi (Sınav Haftası Dahil Haftalık Toplam Ders Saati)	14	2	28
Sınıf Dışı Ders Çalışma Süresi (Tekrar, Pekiştirme, Ön Çalışma vb.)	14	2	28
Ödev			
Kısa Sınav			
Kısa Sınav Hazırlık			
Sözlü Sınav	1	8	8
Sözlü Sınav Hazırlık			
Rapor (Hazırlık ve Sunum Süresi Dahil)			
Proje (Hazırlık ve Sunum Süresi Dahil)			
Sunum (Hazırlık Süresi Dahil)			
Ara Sınav	1	1	1
Ara Sınav Hazırlık	1	10	10
Yarıyıl Sonu Sınavı	1	1	1
Yarıyıl Sonu Sınavı Hazırlık	1	15	15
	Toplam İş Yüğü		91
	Toplam İş Yüğü / 30		3,03
	Dersin AKTS Kredisi		3